

Årsrapport

Rådsmøter og arbeid med vedtak og orienteringer

Verdensarvrådet har hatt 5 møter i løpet av 2012, og behandlet 6 saker.

- Vedtekter for rådet
- Skilting av verdensarvområdet
- Oppnevning av faglig/administrativt utvalg
- Prinsippvedtak av handlingsprogram regional plan 2012
- Verdensarvrådets høringsuttalelse til “Ny, helhetlig verdensarvpolitikk”
- Prioriteringer av fellesprosjekter i regional plan

Koordinator har fulgt opp vedtakene så godt som mulig. Vedtektene ble vedtatt i mai. Den kommunale arbeidsgruppa har jobbet fram detaljer i skiltprosjektet sammen med Rørosmuseet. Dette samkjøres opp mot skjønnsmiddelprosjektet i Røros kommune.

Det er gjennomført 8 orienteringssaker i rådet:

- Om EU/EØS-midler fra Riksantikvaren
- Om EU/EØS-midler fra Kulturrådet
- Om arbeidet i Vestnorsk Fjordlandskap
- Om Verdensarvkonferansen på Røros, “Å leve med verdensarv” på Røros 14-16. mai 2012
- Om Rørosmuseets skiltmal
- Om Skjønnsmiddelprosjektet – “Natur, kultur, mat og formidling i kulturarven” i Røros kommune
- Om regional plan og kommende arbeid med handlingsprogrammet
- Om verdensarvkonvensjonen – globalt og lokalt

Verdensarvkoordinator: Arbeidsoppgaver

- a. Være sekretær for verdensarvrådet. Verdensarvkoordinatoren har tale- og forslagsrett.
- b. Initiere og samordne verdensarvarbeidet innen alle aktuelle samfunnssektorer i Circumferensen.
- c. Skrive søknader om ressurser til tiltak/prosjekter vedtatt av Rådet
- d. Følge opp felles tiltak/prosjekter
- e. Samordne arbeidet lokalt med periodisk rapportering til Verdensarvkomiteen.
- f. Være hovedadresse og kontaktpunkt for UNESCO og nasjonale myndigheter angående verdensarvarbeidet.
- g. Drive formidling og informasjon om verdensarvkonvensjonen
- h. Sørge for enhetlig skilting av verdensarven i området i samarbeid med Riksantikvaren
- i. Samordne og være sekretær for arbeidsgrupper opprettet av Rådet.
- j. Være kontaktpunkt for lokale frivillige organisasjoner og næringsorganisasjoner i verdensarvspørsmål
- k. Delta i nordisk og internasjonalt nettverk og samarbeid om verdensarven

1. Varsle ansvarlige myndigheter om verdensarvverdiene er truet

Verdensarvkoordinator: Arbeid utført på oppdrag av Riksantikvaren, Miljøverndepartementet eller verdensarvsenteret i UNESCO

Hva	For hvem
Forarbeid 2012-UNESCO-konferanse	Riksantikvaren, Miljøverndepartementet, m.fl
Reise til Sør-Afrika i januar – twinning konferanse 2012	Riksantikvaren, Miljøverndepartementet
Oppfølging rapportskrivning/kontakt med kollegaer fra twinningprosessen	Riksantikvaren, Miljøverndepartementet
Planlegging, koordinering, møter, m.m. opp mot konferansen i mai 2012	Riksantikvaren, Miljøverndepartementet, Kunnskapsdepartementet, UNESCO-kommisjonen
Gjennomføring av konferansen i mai 2012, vertskap, workshop, omvisning, arbeid under konferansen, innlegg	Riksantikvaren, Miljøverndepartementet,
Oppfølgingskonferanse i september 2012 i Sør-Afrika. Holdt innlegg	Riksantikvaren, Miljøverndepartementet
Påstartet periodisk rapportering, arbeidsmøte i Oslo	Riksantikvaren
Vert og en del av mottaksapparatet for Riksantikvarens internasjonale trekurs – del på Røros v/Bygningsvernssenteret/Uthusprosjektet	Riksantikvaren

Verdensarvkoordinator: Arbeid i verdensarvens navn – et utvalg

Hva	Relevans
Arbeid med Røros kommunes innspill til regional planstrategi	Sikre hensynet til verdensarven i den regionale planstrategien.
Deltakelse på innspillseminar om regional plan for kulturminner	Samme
Arbeid med Røros kommunes planstrategi	Bevisstgjøring av utfordringer og muligheter i planverket
Deltakelse i referansegruppa for prosjektet Handelshuset Engzelius (vi har fått en god prosess på bevaring av arkivet)	Sentrumsutvikling/levende sentrum/ivaretagelse av gårdshistorikk – immateriell kulturarv/ bevaring av handelshusets arkiv
Deltakelse i arbeidsgruppa for kunnskapsdelprosjektet i skjønnsmiddelprosjektet/koordinering opp mot skiltprosjekt med mer i regional plan	Røros kommunes prosjekt, men med klare overlappinger opp mot prosjekter initiert av verdensarvrådet. Sikrer at kreftene drar i samme retning.
Medlem av bokkomiteen i forprosjekt for nyskriving av Rørosboka – rapport er levert.	Et viktig forarbeid for nyskriving av røroshistorien. Helt essensielt for

	selvforståelsen til et verdensarvsted.
Redaktør for bok om Røros som verdensarvsted over 30 år (gjøres på fritida) – blir ferdig i 2013	Gjør så mye en makter på fritida. Inneholder mange aktuelle artikler om arbeid som er gjort og hvilke erfaringer man har gjort seg. Viktig bok for å forstå notida.
Medlem av arbeidsutvalget i Rørosseminaret. Jobber for forankring av ideene opp mot innholdet i verdensarven.	Har en sekretærfunksjon og sitter i arbeidsutvalget. Seminaret tar utgangspunkt i verdensarvverdiene og bygger opp positivt rundt disse.
Innlegg på sentrumsseminaret Røros kommune	Bergstaden er sentrum i verdensarven. Alt som angår bergstaden er av stor viktighet i jobben.
Arbeid inn mot Røros kommunes næringsplan – næring med utgangspunkt i kulturarven	Bidrag med vurdering av næringsaspektet i kulturminnevernet på Røros.
Støttespiller/kontaktperson/bidrar med innsamling av relevant materiale og koordinerer intervjuer med mer for flere masterstudenter som jobber med verdensarv som tema.	
Organisering av opplegg for utenlandske høgskolestudenter i to puljer, vår og høst.	Presentasjon og formidling av et verdensarvsted for studenter fra hele verden.
Innlegg/omvisning for arkitektstudenter	Både fra Oslo og Trondheim, alle med Røros som case.
Flere innlegg i lokalavisene om kulturarv, verdensarv m.m	Kronikker, faste spalter, deltar i meningsbrytningene om utviklinga.
Artikkel i konferanseboka for Tbilisi-konferansen 2011.	Deadline på artikkel i januar 2012. Omhandlet brannsikringen av en verdensarv og husadopsjonsprosjektet Flere intervjuer og saker i lokalavisene som angår verdensarven Oppfølging av innlegget på konferansen i Tbilisi i 2011.
Medlem av referansegruppa for Uthusprosjektet	Er med på oppfølging av prosjektene, diskusjoner om kulturminnevern, kobler relevante saker i verdensarvrådet med uthusprosjektet. Svært viktig for verdensarven, og arbeidet med en utvidelse av Uthusprosjektet
Bidrar inn mot å løfte forståelsen av immateriell kulturarv og materiell kulturarv som to sider av samme sak.	Arbeider for at Røros og Circumferensen kan være en pilot for synliggjøring av dette. Deltok på konferanse om Kulturrådets arbeid med immateriell kulturarv. Generelt opptatt av det kunstige skillet som forvaltninga skaper mellom det materielle og immaterielle. Bruker faglig bakgrunn til å fokusere på de konvensjonene som Norge har

	<p>undertegnet og som er relevante i forståelsen av og arbeidet med verdensarvstedet. I særlig grad gjelder dette “konvensjonen for beskyttelse av immateriell kulturarv”, “FARO-konvensjonen”, “den europeiske landskapskonvensjonen” m.fl</p>
<p>Oppnevnt som ekspert på Memory of the World-nominasjonen av Røros kobberverks arkiv.</p>	<p>Har skrevet uttalelse til søknaden som Rørosmuseet og Statsarkivet har laget. Uttalelsen er skrevet på oppdrag av den internasjonale komiteen.</p> <p>Kobberverkets arkiv er omtalt i nominasjonsdokumentene og er særdeles viktig for egenforståelsen, både notidig og framtidig, for regionen. Jobber også for å belyse koblinga mellom håndverkernes bruk av arkivet opp mot prinsipper for autentisitet i bygningssvernet.</p>
<p>Medlem av arbeidsgruppa for Husadopsjonsprosjektet (sammen med Rørosmuseet og Røros skole)</p>	<p>Har et oppstartprosjekt mellom Røros og Falun, med utgangspunkt i verdensarvpedagogikk for barn og ungdom. Bygger på erfaringene fra husadopsjonsprosjektet. Falun har allerede vært på Røros og det er nå snakk om å få til et interreg-prosjekt mellom stedene med fokus på verdensarv og barn/ungdom.</p> <p>Videre har vi sikret at husadopsjonsprosjektet brukes i aktuelle sammenhenger. Blant annet ble prosjektet (med utøvende barn) presentert på verdensarvkonferansen i mai.</p>
<p>Prosjekt som setter søkelyset på forurensningssituasjonen og kulturminnene i Nordgruvfeltet</p>	<p>Hvordan redde en innsjø fra gruveforurensing ved å sette i stand et kulturminne i verdensarven? Prosjektet mangler finansiering.</p>
<p>Kobling mellom naturarv og kulturarv.</p>	<p>Har jobbet for å belyse nødvendigheten med å se på tvers av forvaltningssektorene for å oppnå effektive resultater i den lokale forvaltninga. Dette arbeidet er foreløpig bare i oppstartsfasen.</p> <p>Viktig her er å identifisere om praksisen i</p>

	verneområdene er tilstrekkelig for å ivareta verdensarvverdier i nasjonalparkene/landskapsvernområdene
Orienteringer for lag og foreninger, skole, kommunestyre, formannskap, med mer.	En del av formidlingsjobben

Status for arbeid med regionalplanens handlingsprogram

Arbeidet med handlingsprogrammet i regional plan sorterer under administrasjonene i Sør-Trøndelag og Hedmark fylkeskommune.

Hedmark fylkeskommune behandlet handlingsprogrammet på juninget i 2012. Sør-Trøndelag fylkeskommune behandlet handlingsprogrammet på desemberet i 2012. Likelydende vedtak ble gjort. Her er STFKs vedtak fra 19. desember 2012 gjengitt:

Vedtak

1. Sør-Trøndelag fylkeskommune gir sin tilslutning til handlingsprogrammet for Regional plan for Røros bergstad og Circumferensen (2012 -13) og vil legge dette til grunn ved prioritering av verdensarvrelaterte tiltak og prosjekter i kommunene. Sør-Trøndelag fylkeskommune forutsetter at handlingsprogrammet følges opp i samarbeid med kommunene og i nær dialog med berørte parter.
2. Sør-Trøndelag fylkeskommune registrerer at handlingsprogrammet ikke angir konkret finansiering av de enkelte tiltak. Finansiering må derfor avklares i hver enkelt sak.
3. Sør-Trøndelag fylkeskommune forutsetter at handlingsprogrammet rulleres årlig og synliggjøres i kommunal planlegging og forvaltning

Administrasjonen i fylkeskommunene har hatt møte med administrasjon i kommunene pluss Rørosmuseum angående oppfølginga av handlingsprogrammet i regional plan. Møtet ble avholdt tidlig i desember 2012. Foreløpig har STFK laget et lite notat på prosess for oppfølging av handlingsprogrammet. Hedmark har ikke kommentert på denne ennå. Det har heller ikke kommunene. Det oversendte forslaget er formulert slik:

OPPFØLGING AV REGIONPLAN FOR RØROS BERGSTAD OG CIRCUMFERENSEN

I følge bestemmelsene i Plan- og bygningsloven skal en regionplan følges opp med årlige handlingsprogram (HP), vedtatt av den regionale planmyndigheten, dvs. fylkestinget (FT). For denne planen betyr det FT i både Sør-Trøndelag og Hedmark.

Oppfølging av regionplanens strategier vil kreve tiltak som er begrenset til den enkelte kommune, og tiltak som er felles for flere eller alle kommunene. Etter drøfting i verdensarvrådet (VR) er konklusjonen at årlig handlingsprogram som vedtas på regionalt nivå, kun skal omfatte fellestiltakene (for alle kommunene). Tiltak som den enkelte kommune vedtar og gjennomfører for egen del, med eller uten regionale finansieringsbidrag, vil ikke være en del av fylkestingenes vedtak. Vedtak om regional støtte må gjøres gjennom

ordinær saksbehandling for hver enkelt sak.

Det vurderes likevel hensiktsmessig at kommunenes vedtatte/planlagte tiltak synliggjøres samlet som vedlegg til handlingsprogrammet, for å få et helhetlig bilde av innsats og utvikling.

FELLESTILTAK :

Prosess for arbeidet med handlingsprogram 2014/15.

VÅR 2013:

- Spre informasjon om opplegg og prosess
- Idemyldring i kommuner, lag og organisasjoner, VR-arbeidsgruppe

HØST 2013:

- Drøfting, utsjekk, testing av ideer (interessenter, tid, kostnad, m.v.)

VÅR 2014:

- 5.januar: Siste frist for innspill av ideer til VR.

Ideene må være så gjennomdrøftet at de kan beskrives med aktuelle deltakere, anslag over kostnad, mulig tidspunkt for oppstart, m.v.

- Adm. (koord./ arbeidsgruppe) setter opp samlet liste og legger fram anbefalt forslag til HP for VR. Seinest behandling ca 1.mai.

- VRs prioriteringer går til begge FK, som koordinerer sine innstillinger til FT, junitinget.

(I mange tilfeller vil det bli jobbet parallelt med videre konkreti-

sering av tiltakene. Det forutsettes at nye, vesentlige opplysninger

blir meldt inn underveis, til VR v/koordinator og til FK.)

HØST 2014:

- Tiltakene konkretiseres ytterligere i prosjektsøknader. Søknader som mottas innen medio oktober vil kunne bli med i budsjettbehandlingen i desember.

SØKNADER:

Tiltak som er fullt beskrevet ved FTs behandling av HP, vil kunne behandles samtidig og legges inn i vedtaket som eget punkt for økonomisk tilskudd.

Andre tiltak vil kunne bruke VR og FTs støtte gjennom HP som argument overfor andre samarbeids-partnere. Søknad om konkret økonomisk bidrag fremmes i egen sak, med henvisning til HP.

HANDLINGSPROGRAM 2013/14

Med utgangspunkt i vedtatt HP for 2012/13 og oppstart av idemyldring med tanke på HP 2014/15, vil «modne» prosjekter kunne tas inn i et HP som VR behandler og oversender FT i tide for behandling i juni 2013.

ANDRE TILTAK:

Tiltak som kommunene eller andre setter i verk for egen del, evt. i samarbeid, kan med fordel følge samme framdrift. Det vil gjøre det lettere å koordinere innsatsen og planlegge ressursbruk. Mange av tiltakene vil søke tilskudd fra regionalt nivå. Tiltakene bør derfor rapporteres og synliggjøres i tilknytning til HP, men evt. økonomisk støtte vil ikke bli styrt gjennom HP.

Verdensarvrådets sammensetning 2012

Leder: Ragnhild Aashaug, Ordfører Tolga
Nestleder: Hans Vintervold, Ordfører Røros
Sekretær: Erlend Gjelsvik

Rådsmedlemmer:

Arnfinn Nergård, ordfører Os
Jan Håvard Refsethås, ordfører Holtålen
Lars Erik Hyllvang, ordfører Engerdal
Elisabeth Paulsen, politiker STFK
Aasa Gjestvang, fylkesråd Hedmark
Ida Marie Bransfjell, Sametinget

Observatører

Rørosmuseet
MiST
Hedmark Fylkesmuseum v/ avd Nordøsterdalsmuseet
Kulturminneforvalter Røros kommune
Destinasjon Røros
Riksantikvaren

Administrativ arbeidsgruppe

Bjarne Granli
Eivind Moen
Ingunn Holøymoen
Kjersti Forbord Jensås
Torbjørn Eggen/ Magnus Borgos/ Jon Nordsteien (endringer pga av pensjon)
Erlend Gjelsvik